1952

Nr. 4

KARYS

Pirkite Jungtinių Amerikos Valstybių Taupymo Bonus ir užtikrinkite Amerikai ir sau laisvę. Taipgi, pirkdami bonus, užtikrinsite savo sunkiai uždirbtiems pinigams saugumą ir gausite geresnį nuošimtį, negu kitur dabartiniu metu yra mokamas. Taigi, pasinaudokite šia proga ir šio vajaus metu įkeiskite savo pinigus į JAV Taupymo Bonus.

Kai tamsos galybė naikina šimtmečiais sukurtas mūsų tautos kultūrines vertybes, kiekvieno lietuvio inteligento pareiga yra skaityti, platinti ir palaikyti vienintelį kultūros žurnalą

AIDUS

AIDAI, pradėję eiti tremtyje, jau treti metai Amerikos žemyne jungia vieningam kūrybos darbui mūsų geriausias mokslo, meno ir literatūros jėgas;

AIDAI, palaiko Lietuvos prisikėlimo viltį ir pranašauja giedrą laisvės rytmetį;

AIDAI, pasitikėdami lietuviškos visuomenės iki šiol rodomu palankumu,

1952 METAIS

DAR KARTĄ KIEKVIENĄ LIETUVĮ INTELIGENTĄ KVIEČIA Į SKAITYTOJŲ EILES.

Prenumeratos kaina: JAV ir Pietų Amerikoje — metams 5 dol., Kanadoje — 5.50 (kanadiškais pinigais 6 dol.). Kituose kraštuose — 6 dol.

ADMINISTRACIJOS ADRESAS:
AIDAI, Kennebunk Port, Maine

Lietuvių Radijo Draugijos

PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

Šeštadieniais 2 val. popiet. —:— WWRL 1600 kc

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika (vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai, ir t. t. Vestuvės puotos, liūdni pranešimai).

495 Grand Street Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVergreen 4-7142

J. P. GINKUS — Direktorius
AD. JEZAVITAS — Muz. Dir.
VALAKAS — Pranešimų Dir.

Skaitykite ir platinkite

"TĖVŲ KELIĄ"!

Venecuelos lietuvių mėnesinis žurnalas

Rašyti: **Revista Catolica Para Lituanos, Aportado 369, CARACAS—VENEZUELA**

TAUPYKITE ateičiai. Pasidėkite taupomus pinigus į **CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION**, kur kiekviena santaupa pilnai apdrausta iki $10,000.00 — by an Agency of the United States Government.

KUR visada buvo ir yra išmokamas aukštas dividendas.

KUR pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą.

KUR tamsta gali atlikti visus savo ir savo šeimos finansinius reikalus.

KUR 27 metų patyrimas užtikrina visiems saugų ir teisingą patarnavimą.

Dėl paskolų geresnėm sąlygom, perkant arba statant namą, visada pasimatykite su mumis. Mūsų turtas yra virš septynių milijonų dolerių— $7,000,000.00.

Chicago Savings & Loan Association

GRovehill 6-7575

6236 South Western Avenue, CHICAGO, ILL.

J. PAKEL — Prezidentas

Iliustruotasis

KARYS

Tai gausiai iliustruota mūsų žurnalo dalis istorinėmis, karinio, kultūrinio ir įvairių kitų gyvenimo sričių foto nuotraukomis.

Po metų Jūs veltui turėsite puikų, vertingą paveikslų albumą.

Nedelsdami siųskite KARIO prenumeratą! Laiku įmokėta Jūsų prenumerata padės žurnalui išlikti jo pasiektame lygyje ir iš viso išsilaikyti.

KU biblioteka
093 00523457 0

KARYS

PASAULIO LIETUVIŲ KARIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Redaguoja: kpt. Sim. Urbonas, Dom. Penikas, Br. Aušrotas ir St. Butkus. VYR. REDAKTORIUS KPT. SIM. URBONAS. Leidžia KARYS. Prenumerata: metams 4 dol., pusm.— $2.50, atsk. nr. 45c. Adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., Spausdinamas Tėvų Pranciškonų spaustuvėje, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

THE WARRIOR

magazine for the veterans of Lithuanian descent and for Lithuanians in the wide world. Published monthly by "KARYS", 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y. Subscription $4.00 per year. Single copy 45 cents. Entered as second-class matter at the Post Office Brooklyn, N. Y. OFFICE OF PUBLICATION: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Nr. 4 (1277) 1952 M. LIEPOS-JULY ĮSTEIGTAS 1919 M.

Juozas Mikuckis

ATAKOJE

Įsakymas keli tik žodžiai:
Lig paskutinio ginti gimtą sodžių!

Griaudimas uraganiškas tęsias...
Nerimstam žemėj įsikasę. —
Mes matom Nemuną banguojant,
Kur rauda motina brangioji,
Kur vysta rūtos paliai taką...
Ir... keliamės atakon!

Iš kur esi čion atsitrankęs?
Mes giname savus iš seno
Laukus, nes juos pureno
Vien mūs, tik mūsų rankos.
Kam milijonais tu keliesi
Prieš mažą panemunės kraštą?
Tau svetimi čia kryžiai pakelėse
Ir neišskaitomi audimo raštai.
Mes mylim samanotą grįčią,
Čia gimėm, čia mes augom
Ir šeimininkai mes tikri čia!
Ne skaičiuj mūs jėga, ne daugy!

Šauliai iššoko žvalūs,
Kryžiuojasi prožektorių liežuviai,
Rakėtų, tartum, karnavalas...
Pirmyn, kas dar nežuvęs!

Įsakymas keli tik žodžiai:
Lig paskutinio ginti gimtą sodžių!

A. A.

Plk. Vladui Reklaičiui

Chicagoje staiga mirus, jo brolius ir gimines nuoširdžiai užjaučiame.

KARIO Redakcija

SIAUBINGASIS BIRŽELIS

DOMAS PENIKAS

Kaip šiame krašte, taip ir Lietuvoje pačiu gražiausiu metuose mėnesiu yra birželis. Deja, nuo anų siaubu ir liūdesiu prisimintinų dienų tas gražusis birželis Lietuvos istorijon bus amžiams įrašytas kaip siaubingiausias ir tragiškiausias.

Laisvajame pasaulyje pasklidę lietuviai, kurie yra gyvi liudininkai 1940 m. birželio 15 d. tragiškų įvykių, kiekvienais metais skaudžiais prisiminimais vėl pergyvena anuos skausminguosius mūsų tautai įvykius, sekusius nenutrūkstama grandine ir tebesitęsiančius iki šios d'enos. Tai data, kada mūsų nepriklausomos valstybės sieną rytuose perriedėjo raudonojo siaubo tankų spiečius. Jiems įkandin masėmis plūdo piktais ir nedraugiškais aziatiškais veidais žmonės, kuriems buvo įsakyta ieškoti kaltininkų niekuo nenusikaltusiame krašte.

Be krikščioniškos etikos bei artimo meilės išauklėti bolševikiškieji pareigūnai žiauriuosius brutalios valdžios įsakymus pradėjo vykdyti skubotai ir negailestingai: nepraslinkus nė mėnesiui nuo raudonojo antplūdžio, tūkstančiai geriausiu lietuvių tautos sūnų sugrūdo į kalėjimus ir tamsius bei drėgnus rūsius, kad ten juos negailestingai nukankintų vien už tai, jog jie sąžiningai dirbo savo krašto gerovei. Ir taip ištisus metus tęsėsi Lietuvos rinktinių vyrų izoliavimas iš savosios visuomenės tarpo neva "liaudies priešų" priedangoje, kol pagaliau 1941 metais birželio 14—24 dienos mūsų kraštą paskandino didžiausiame siaube: užkaltuose gyvuliniuose vagonuose išvežė šaltajan Sibiran dešimtis tūkstančių žmonių, net nepasakant, už ką jiems tokia žiauri bausmė atiteko. Užplanavimas išvežti į nežinią 700.000 mūsų tautiečių bolševikiškiems budeliams tuo metu nepasisekė, nes Vokietijos diktatorius Hitleris birželio 22 d. savo draugui Stalinui smogė staigų smūgį. Bebėgdami iš mūsų krašto raudonieji okupantai, paliko žiaurius ir kruvinus savo pėdsakus: Rainių miškelis, Pravėniškis ir daug kitų vietovių kultūringojo pasaulio dabar žinomi Mažųjų Katynų vardu, kur šimtai mūsų paprastų darbininkų bei ūkininkų bolševikiškųjų budelių žiauriausiu ir šlykščiausiu bei saditiškiausiu būdu nukankinti.

Ištisus trejis metus mūsų tauta kentėjusi rudojo okupanto priespaudą, dar skaudesnį Golgotos kelią pradėjo, kai raudonasis siaubas, su pagelba apviltųjų vakariečių perbloškęs naciškąją Vokietiją, užplūdo an-

1830-31 METAI

LIETUVOS ULONŲ MAJORAS HORDYNSKIS IR JO KNYGA APIE LIETUVOS — LENKIJOS SUKILIMĄ

ADV. KOSTAS R. JURGĖLA

1830 M.

Šie keli puolimai, netrukę nė dviejų valandų, padarė priešui didelių nuostolių. Ištisi trys batalionai, sudarę jo dešinįjį sparną (C), iš viso 2.000 vyrų, liko paimti nelaisvėn, su trimis aukštesniais karininkais ir keturiolika žemesniojo laipsnio karininkų.

Tuo būdu priešas liko nublokštas iš miesto ir užėmė kitą poziciją iškilioje vietoje, priešingoje nedidelio upelio pusėje, netoli miesto. Ši pozicija buvo stipri ir pirmavo miestui ir visam antram upelio krantui. Gen. Sakenas tikrai būtų galėjęs ilgam pasilikti šioje pozicijoje, jei mūsų dešiniajam sparnui, pulkininko Kosso vadovaujamam, nebūtų pavykę persikelti per upelį aukštesnėje vietoje ir veikti į jo sparną. Susitvarkę savo naujoje pozicijoje, rusai pradėjo šaudyti į miestą. Atsiliepė ir mūsų artilerija. To susišaudymo metu pulkininkui Kossui pavyko persikelti per upelį kiek aukščiau miesto, dešinėje. Tai įvykdyta nugriovus kelis gretimus trobesius ir iš šios medžiagos pastačius tiltą artilerijai persikelti. Pamatęs pavojų savo kairiajam sparnui, gen. Sakenas pasitraukė iš šios pozicijos, kurioje, kaip anksčiau sakyta, jis būtų galėjęs kurį laiką gerai laikytis, jei ne šis sparninis puolimas.

Trečią valandą rusai pradėjo trauktis keliu į Kauną ir taip nutraukė mums palankiausio pobūdžio kautynes, kuriomis prasideda svarbus mūsų kovų laikotarpis.

Šiomis kautynėmis mūsiškių jėgos įgijo didelių pirmenybių tiek strategijos, tiek taktikos požiūriu, ir davė gaivinančių didelių vilčių ateičiai.

Didžioji mūsų armija tuo metu buvo netoli Varšuvos. Ją sudarė stiprios jėgos, kurios Skyneckio vadovybėje laimėjo visas kautynes. Ten susidarė naujos kariuomenės dalys. Maistas ir pašaras kariuomenei nuolatos buvo teikiamas iš Varšuvos, nežiūrint kur mūsų armijos dalys bebūtų.

Tuo tarpu rusų kariuomenė kentėjo dėl visų anksčiau aprašytų nepatogumų. Nuvargusi ir nusivylusi dėl nepasisekimų, stovėdama pačių rusų nusiaustame krašte ir vargdama dėl maisto stokos, be ligoninių savo ligoniams ir sužeistiems (ligonines turėję miestai buvo sunaikinti), cholerai siaučiant jos eilėse, toji kariuomenė buvo atsidūrusi sunkioje būklėje. Ryšiai tarp rusų provincijų ir kariuomenės buvo lenkų-lietuvių korpo visai nutraukti. Maisto išteklių rusai tegaudavo išimtinai tik iš Prūsijos. Ir jei ne prūsų pagalba, niekas negali abejoti, kad Dybičiui būtų reikėję dar prieš šį laikotarpį paistraukti iš krašto.

Skaitytojas taip pat atsimins, kad šiuo laiku narsus ir gabus gen. Chžanovskis pakartotinai laimėjo prie Rudigerį Zamoscės apylinkėse, ir kad mažytis gen. Chlapovskio korpas, kuris gegužės 20 d. įžygiavo į Baltstogės apskritį, veikė dideliu sėkmingumu. Nuo Baltijos ligi Juodųjų jūrų, Podolės, Voluinės, Ukrainos provincijos, lygiai kaip Lietuva ir Žemaičiai, turinčios viso 12 milijonų gyventojų, buvo pagautos susijaudinimo nuotaikos ir būtų netrukus sukilusios šventam tikslui. Jos tiktai laukė laiminčios mūsų kariuomenės atvykstant. Tad jeigu lenkų korpo Lietuvoje vadas gen. Gelgaudas būtų greitai ir energingai veikęs, būtų buvę pasiekti geriausi laimėjimo vaisiai. Giliausia širdgėla aš turiu pabrėžti, kad nuo tos valandos, kai pasibaigė laimingos Raigrodo kautynės, visoms gen. Gelgaudo operacijoms ne tiktai trūko energijos, bet jos iš viso buvo klaidingai planuojamos. Pirmoji jo padaryta klaida buvo ta, kad jis nebetęsė puolamojo spaudimo prieš gen. Sakeną, šiam pasitraukus nuo Raigrodo. Pretekstu, kad kariai buvo nuvargę, korpas sustojo stovyklai. Priežastis buvo nepagrįsta, nes patys kariai reikalavo vesti juos vytis priešo. Šioje stovykloje mes praleidome visą naktį ir iš čia išvykome tik kito rytmečio devintą valandą, dovanoję 15 valandų besitraukiančiam priešui. Mes tęsėme savo žygį į Kauną per Augustavo hercogiją. Gegužės 30 d. mes atvykome į Suvalkus, ir vėl be jokios priežasties pasilikdami ten dieną ir naktį. Pasinaudodamas mūsų judesių lėtumu, priešas išvengė tikrojo sunaikinimo, kuris jam gresė. Birželio pirmąją dieną mes atvykome į Kalvariją. Tame mieste mūsų korpas buvo visai be reikalo padalintas į dvi dalis. Gen. Gelgaudo vadovaujama didesnioji dalis vyko keliu į Gelgaudiškį prie Nemuno, kad persikeltų per upę toje vietoje. Gelgaudiškyje buvo generolo tėviškės dvaras. Gen. Dembinskis su kita korpo dalimi tebetęsė žygį didžiuoju keliu ir birželio 3 d. atvyko į Aleksotą.

Šio mūsų jėgų perskėlimo į du kūnus persikėlimui per Nemuną ties Gelgaudiškiu nereikalavo joks įmanomas patogumas ir tai patarnavo didelei mūsų nenaudai. Šis operacijų planas taip pat prieštaravo ne tiktai vyriausiojo karo vado, bet ir Tautinės Vyriausybės, nurodymams, ir kliudė greitajam didžiųjų šios kampanijos planų vykdymui.

Pagal betkokį planą, svetimam kraštui užimti, pirmasis siekimas turėtų būti užvaldyti svarbiausius miestus, nes tose vietose yra susitelkę dvasiniai ir fiziniai krašto ištekliai. **Lietuvos sostinė yra Vilniaus miestas** (mano pabraukta,— KRJ). Visi mūsų planai turėjo krypti į jį; ir, tikrai, visos vyriausybės instrukcijos gen. Gelgaudui buvo kaip tik šia kryptimi. Greitai užėmę šį miestą, be abejojimo, mes būtume labai daug laimėję. Vilnius buvo provincijos valdžios svarbiųjų pareigūnų būstinė; kaip tik ten būtų buvę geriausia sudaryti laikinąją valdžią ir sušaukti tautos įprastąjį Seimą. Taip pat ir naujųjų jėgų sudarymo požiūriu Vilnius buvo vieta, kuri teikė didžiausių progų.

---

trukart mūsų kraštą. Dabar jau mūsų kraštui siaubinguoju birželiu virto ištisi metai. Nežmoniškiausiu būdu ir planingai tauta yra naikinama, apiplėšiama ir ištremiama iš nuo amžių savosios žemės. Jei šiuo metu, būkime tikri, mūsų tautos trečdalis nebegyvena savo tėvynėje, kasgi beliks dar po kelerių metų? Atsakymu gali būti tik viltis, jog laisvasis pasaulis, supratęs raudonojo slibino grobuoniškus ir žudikiškus kėslus, greičiau nusuks jam galvą, negu jis spės galutinai mūsų tautą praryti.

Imant dėmesin visas šias aplinkybes, tenka pripažinti, kad po Rajgrodo kautynių pirmasis gen. Gelgaudo tikslas turėjo būti žygiuoti ir užimti Vilnių didžiausia skuba. Tuo būdu jo uždavinys turėjo būti, savo žygį paslėpus žygiavimu Kauno link, persikelti per Nemuną ties Rumšiškiu, kuris buvo maždaug 16 angl. mylių aukščiau Kauno ir Vilniaus kryptimi, kai tuo tarpu Gelgaudiškis buvo 32 mylias žemiau Kauno, 48 mylių atstu nuo Rumšiškio ir iš kelio Vilniaus kryptimi. Išskiriant gen. Sakeną, tarp mūsų ir Vilniaus nestovėjo jokia kita rusų kariuomenė. Dargi gen. Chlapovskio korpas, su kuriuo jis perėjo per Balstogės apskritį, tuo metu buvo tarp Kauno ir Vilniaus, ir jei mes būtume persikėlę ties Rumšiškiu, mes būtume buvę tik vienos dienos žygio atstu nuo jo. Tad yra aišku, kad Vilnius būtų atitekęs į mūsų rankas be smūgio. Visi šie patogumai buvo paaukoti, vykdant persikėlimą ties Gelgaudiškiu. Nesutikdamas jokių kliūčių, gen. Sakenas tuo būdu antrą kartą paspruko ir žygiavo iš Kauno į Vilnių. Tuo pat laiku keli kiti rusų korpai pradėjo telktis apie Vilnių.

Gen. Dembinskio kariuomenės dalis, dvi dienas laikiusi vidutinišką ugnį prieš Kauną, tikslu paslėpti nuo priešo judesius, nužygiavo į Gelgaudiškį birželio 7 dieną, kad sektų paskui kitas dalis, persikeliančias per upę toje vietoje. Ir taip mūsų kariuomenė įžengė į Lietuvos provinciją. Būdas, kuriuo kiekvieno kaimo gyventojai sutiko mus, reikšdami šilčiausio pasitenkinimo, parodė, kad jie tebelaikė mus broliais. Jie sveikino mus kaip savo išvaduotojus, ir dabar liūdna yra atsiminti, kad dėl klaidingo mūsų vadų elgesio ta pakilusi dvasia, užuot vedus į laimingas sekmes, galų gale pasibaigė tiktai tų žmonių nelaimių pasunkėjimu.

21 skirsnis

Persikėlusios per Nemuną gen. Gelgaudo jėgos naktį praleido Raudonėje ir kitą dieną žygiavo į Čekiškę, Kėdainių kryptimi. Mes negalime suprasti, kodėl gen. Gelgaudas nepuolė Malinovskio, kuris pražygiavo mums pro šalį, pakeliui į Vilnių, vadovaudamas 6.000 vyrų. Mūsų įsitikinimu, tai yra negirdėtas dalykas karybos istorijoje, kad silpnesnėms priešo jėgoms būtų leista nekliudomai pražygiuoti taip arti pro šalį. Tai buvo didžiausias apsileidimas — įžengti į priešo užimtąjį kraštą, neišsiunčiant nė paprasčiausios žvalgybos. Gen. Malinovskis buvo kilęs iš Mogilevo gubernijos arba Mažosios Rusijos, senosios Lenkijos provincijos, ir ilgai buvo rusų tarnyboje. Lietuviai turėjo daug pagrindo nusiskųsti jo elgesiu tose provincijose. Šis generolas su savo korpu, kuris turėjo patekti į mūsų rankas, paspruko, ir tuo būdu tatai buvo jau antroji rusų jėga, kuri išliko saugi dėl mūsų apsileidimo ir prisijungė prie jėgų, su kuriomis mums teko grumtis.

Birželio 10 d. korpas atvyko į Kėdainius, kur prie mūsų prisijungė gen. Chlapovskis su savo korpu, kuris taip sėkmingai peržygiavo Baltstogės ir Gardino apskritis. Ši kariuomenės dalis, kuri, apleisdama Ksiendzopolį, teturėjo vos 1.000 vyrų, gavo papildomosios kavalerijos ir pėstininkų iš tų sričių, per kurias ji žygiavo. Iš naujųjų jėgų susidarė dešimt kavalerijos eskadronų, viso apie 1.200 žirgų, ir du pėstininkų patalionai, maždaug iš 1.800 vyrų.

Tarp lietuvių, kurie skubėjo stoti į mūsų eiles ir pagelbėt atstatyti savo mylimąją tėvynę, buvo keletas ir gražiosios lyties — iš žymiųjų krašto šeimų. Iš jų aš pats pažinojau šias, kurių pavardes atžymėti laikau sau garbe: Platerytė, Rasinavičiūtė, Karvaskaitė (gal Karvauskaitė, nes knygoje pašymėta Karwoska,— KRJ), Masusevičiūtė, Javadskytė ir Lipinskaitė. Grafaitė Platerytė, gal būt, turėtų būti ypatingai pažymėta. Ši jaunoji karžygė prie mūsų korpo prisijungė su pulku iš 5 ar 6 šimtų lietuvių, surinktų ir apginkluotų jos pačios lėšomis. Ji nepakeičiamai vadovavo jiems aršiausių susirėmimų sūkuryje. Kaip stipriai tokie pavyzdžiai vaizduoja mūsų tikslo kilnųjį pobūdį! Kokių pretenzijų jų tėvynė turėjo pareikšti šių aukščiausiojo būdo moterų protui, kad pažadino jas taip išeiti iš savo įgimtosios būklės visuomenėje ir paaukoti šeiminę laimę, turta ir pačią gyvybę, kad išgelbėtų savo tėvynę iš jos paniekinimo!

Birželio 11 d. jungtinė kariuomenės dalis išvyko iš Kėdainių ir žygiavo į Žeimius, kur mes atvykome naktį. Šiame miestelyje mes išbuvome kelias dienas, nežinodami kuriuo tikslu. Iš čia gen. Chlapovskis buvo pasiųstas su dalimi, kurią sudarė pirmasis ulonų pulkas ir penki lengvosios artilerijos pabūklai, žvalgyti Vilniaus kryptimi. Naujosios jėgos, apie kurias ką tiktai kalbėjome, liko priskirtos rpie vyriausiųjų jėgų gen. Gelgaudo vadovybėje. Keli šimtai Lietuvos sukilėlių kavalerijos taip pat atvyko į Žeimius ir buvo prijungti prie Poznamo ulonų ir 3-jo ulonų pulkų.

Mūsų išvykimo dieną gen. Šymanovskis gavo įsakymą vykti į Palangą su nedidele sukilėlių dalimi iš Šiaulių apskrities. Šią dalį sudarė 1.500 pėstininkų, 400 lengvosios kavalerijos raitininkų ir du artilerijos pabūklai.

Kadangi savo operacijas prieš Vilnių mes pradėjome iš Žeimių, susitvarkę naująsias savo jėgas, ir kadangi nuo šios valandos prasideda naujasis laikotarpis šios ekspedicijos istorijoje, gal būti naudinga iš naujo apžvelgti mūsų jėgas. Mūsų pėstininkų jau buvo 13 batalijonų, viso apie 8.700 vyrų, įskaitant ir sapierių dalinį; mūsų kavalerijos buvo 24 eskadronai, viso apie 2.750 vyrų; ir mūsų artileriją sudarė 29 patrankos. Prie šių jėgų galėtume prijungti dar 500 vyrų ir 100 arklių kariuomenės dalį, kuri savarankiškai veikė kaip atskiras partizanų korpas ir kuriai vadovavo pulkininkas Zalivskis. Ši plk. Zalivskio dalis buvo sudaryta Augustavo hercogijoje ir turėjo paskirtį veikti tenai prieš visus priešo veiksmus, prieš jo ryšius, sandėlius, važmą, maisto bei pašaro gabenimą ir t.t. Ir kai atkreipsime dėmesį į tai, kad šis karininkas išbuvo tokioje naudingoje tarnyboje keturis mėnesius, išstatytas priešo jėgoms iš visų pusių, turėsime pripažinti jam ypatingą nuopelną už vertingą jo tarnybą. Į aukščiau minėtus skaičius mes, žinoma, neįskaitome gen. Šymanovskio dalies, kuri, kaip minėjome, gavo kitokią paskirtį.

Su šiomis jėgomis gen. Gelgaudas iš Žeimių išžygiavo birželio 14 d. Operacijoms prieš Vilnių buvo sumanyta pulti iš dviejų pusių. Tuo tikslu gen. Dembinskis buvo išskirtas su nedidele rinktine iš 1.200 pėstininkų, 900 raitininkų ir 4 pabūklų. Šis generolas turėjo pulti Vilnių Vilkmergės keliu į tą miestą tuo pačiu metu, kai vyriausioji jėga vykdys puolimą paliai kelią iš Kauno, kairiajam Neries upės krante. Šis planas reikalavo tiksliausio ryšio tarp abiejų puolančiųjų jėgų. To ryšio nebuvo paisoma ir, tikrai, kaip matysime, pats planas nebuvo įvykdytas.

(Bus daugiau)

LIETUVOS VIETINĖ RINKTINĖ 1944 METAIS

PLK. O. URBONAS

Vertimai visų mūsų šių įsakymų, nurodymų, instrukcijų, visi mūsų apskaičiavimai, tabelės ir kt. ėjo į Hinzes štabą. Jie įspūdingai atrodė, ir vokiečiai, matyt, buvo patenkinti. Keletą kartų man net pakartojo, kad dabar jie įsitikinę, jog mobilizacija rimtai rengiama. Aš kiekvieną kartą jiems atsakydavau, kad štabas daro ką gali, bet kadangi visa eilė mūsų pageidavimų ir reikalavimų nėra išpildyta, mes už pasekmes, už mobilizacijos pasisekimą neimam ant savęs jokios atsakomybės.

Paskutinis aktas . . .

Generolas grįš tik sekmadienio vakare (gegužės 14 d.) ar pirmadienio rytą. Turiu porą dienų šį Kubiliūno pasiūlymą apgalvoti. Mus siunčia į Rytų Lietuvą. Kodėl? Aišku, norima mumis nusikratyti. Kaune liks antrasis štabo viršininkas su visais įgaliojimais mobilizacijos ir šaukimo reikalais. Jo žinioje lieka ir komendantų Vietinės Rinktinės daliniai. Noroms nenoroms kyla baimė, kad tie komendantų daliniai gali būti panaudoti prieš nestojusius vyrus. O taip pat prisimenu ir žuvusį Beką, ir nužudytąjį metropolitą Sergėjų. Tai vis pavyzdžiai biauraus gestapo darbo. Generolas būtų Vilniuje, vadinas, jis priverstas būtų važinėti, o ten kandidatai, ten įvairūs partizanai . . . Išvados prašosi savaime . . . Nutaria niekam nieko nesakyti, palaukti generolo — jis nuspręs. Tačiau spręsti neteko.

Pirmadienio rytas štabe. Generolas, kuriam aš pranešiau su Kubiliūnu turėto pasikalbėjimo turinį, paveda man pranešti Kubiliūnui, kad jis norėtų su juo pasimatyti, nes kaikurios detalės jam esančios nevisai aiškios. Kalbu su Kubiliūnu asmeniškai. Jis žada parinkti laiką ir tuojau man pranešti. Tuo metu ateina štaban iš miesto vienas patarnavusis Vietinėje Rinktinėje karininkas ir man praneša, kad Vidaus Reikalų Vadyboje jau vyksta naujosios Vietinės Rinktinės vadovybės posėdis. Tokį pat pranešimą gauna ir plk. Šova. Pavardės? Seniai mums žinomos: tai B., T., Š.

Šova atneša man kaikurių karininkų paleidimo dokumentus. Šie karininkai yra gestapo paieškomi. Kol mes tvirtai stovėjome ant kojų, jų padėtis buvo tikra, bet dabar kiti laikai, gali viskaip atsitikti. Dokumentai pasirašyti, karininkai apleidžia štabą.

Po kurio laiko pranešama iš Hinzes štabo, kad Kaunan yra atvykęs Jeckeln ir 16 valandą paskyręs posėdį. Dar kartą skambinu Kubiliūnui, pranešu jam apie numatytą posėdį, prašau jį greičiau pasimatyti su mūsų generolu. Vėl žada tuojau nustatyti laiką ir asmeniškai generolui paskambinti. Bet taip laiko ir nenustatė, generolui nepaskambino. Matyt, mūsų likimas jau buvo nuspręstas, ir tas sprendimas jam buvo žinomas.

Lyg nujausdamas, kad šią dieną turi kas nors nepaprasta įvykti, prašiau generolo leidimo iš štabo išeiti ir nuvykti į namus. Namie pabuvau keletą valandų ir, kaip buvo tarp mūsų sutarta, prieš 16 valandą sutikau generolą prie Hinzes štabo. Užeinam. Sutinka Hinzes adjutantas ir prašo trupučiuką palaukti. Pagaliau prašo į kabinetą ir . . . čia prieš mus du SS-manai, su nukreiptais į mus automatais. Jeckeln sako mums prakalbą: mes sabotuoją mobilizaciją ir šaukimą, mes užinteresuoti vien lietuviškos kariuomenės formavimu, kad nukreiptume prieš vokiečius. Mes maną, kad jau metas ruoštis vokiečiais nusikratyti, mes surinkę į savo batalionus vien tik priešvokišką elementą, mes maną, kad tokiu būdu mes išgausim ginklų būsimiems prieš vokiečius veiksmams, kad mūsų batalionai esą sudaryti vien iš banditų, plėšikų, kad ir mes patys tokie pat esame, kad į Marijampolę mes surinkę patį biauriausį, patį neištikimiausį elementą (jis dar tuomet nežinojo, kad tas elementas jau išsiskirstęs). Pagaliau — kad jis įsakęs tuojau likviduoti mūsų štabą, kad bailiai karininkai dar šiandien būsią sušaudyti, kad mus jis suimąs . . . Savo kalbos eigoje, vis daugiau įsikarščiuodamas, ėjo vis crescendo. Daug visokių epitetų teko iš jo išgirsti, kol pagaliau baigė griežtu tvirtinimu, kad lietuviškos kariuomenės niekuomet daugiau nebebūsią. Gestapo viršininkas mus asmeniškai iškrėtė, mūsų pistoletus paėmė.

Toliau Jackeln mums pranešė, kad būsim nuvesti į atskirą kambarį, perspėdamas, kad, jei mėginsim tarp savęs kalbėtis, prieiti prie telefono arba lango, — sargybiniui įsakyta šauti be perspėjimo. Atskiram kambaryje, kur mus nuvedė, esesininkas atsistojo tarp durų, nukreiptu į mus automatu. Išsėdėjom tokioje padėty iki 8 valandos vakaro. Tada kiekvieną pasodino į atskirą mašiną ir nuvežė į gestapo rūmus. Netrukus ten atvežė ir kitus mūsų štabo karininkus. Prasidėjo naujas "gyvenimas", kuris su Vietine Rinktine jau nebeturėjo nieko bendra.

(Bus daugiau)

KARAS AR TAIKA 1952?

Šis klausimas yra kiekvieno stratego smegenyse, kuris šiandien yra užsiėmęs būsimojo karo planavimu. Į jį atsakyti nėra jau taip lengva, bet kai kurie duomenys kalba už tai, kad šiais metais rusai karo nepradėsią.

Gerai informuoti šaltiniai tvirtina, kad numatomoje ateityje sovietai karo nepradėsią. Šie šaltiniai galį klysti, nes rusai galį sukelti karą dėl tokio jautraus punkto, kaip Berlynas. Vienok, vyrauja įsitikinimas, jog sovietai dar toli ligi to, kad pradėtų puolamąjį karą.

Galima sakyti, kad Vakarai turi pakankamai šaltinių, iš kurių galima spėti, kaip toli rusai yra pažengę puolamojo karo pasiruošime. Kol kas tokie pasiruošimai tėra žinomi Vengrijos erdvėje, kur stiprinamos jėgos prieš Jugoslaviją. Tačiau tai dar nereiškia, kad Jugoslavija bus tikrai užpulta.

Pagal čia turimus techninius davinius sovietai neturi gerai parengtų atominei bombai nešti aerodromų ir, bendrai imant, visa spauda perdeda bolševikų pasiruošimą kariauti ir jų karines jėgas. Ypač daug įtakos į vakariečių nuomones turi tikslios žinios apie sovietų radaro tinklo įrengimą. Esą raudonieji yra labai toli atsilikę šioje srityje ir šis darbas toli nuo užbaigimo. Dar svarbiau, rusai neturį gerų naktinių naikintojų ir jie bijo naktinių bombonešių puolimų. Prileidžiama, kad sovietai tol nedrįs provokuoti karo ar patys užpulti, kol ši spraga bus užpildyta.

Laukiama, kad šaltojo karo ugnis ir toliau būsianti sutelkta prieš V. Vokietijos respubliką. Šios strategijos pasėkoje rusai stengsis net išprovokuoti Rytų ir Vakarų Vokietijos susidūrimus, neprileidžiant prie atviro karo. Bet augant vakarų vokiečių karinei jėgai ir įsigalint minčiai, kad Vokietija bus ilgam padalyta, vokiečiai patys galį iškrėsti "baiką"..., taip rašo NEWSWEEK.

Butautas

*

TAFTO KARINĖ PROGRAMA

Tafto karinės gynybos programa, kuri sumažintų kariškas išlaidas daugiau nei per pusę, taip atrodo:

1. atitraukti JAV karines jėgas iš Korėjos, kai bus paruoštos Korėjos ir Kinijos tautinės armijos.

2. atšaukti Amerikos dalinius iš Europos, kai tik bus apginkluoti vokiečiais su amerikiečių ginklais ir

3. sukurti planetarinę JAV Karo Aviacijos jėgą su bazėmis Anglijoje, Grenlandijoje, Islandijoje, Azoruose ir Špitzbergene.

Prileidžiama, kad Sovietai perdaug susirūpinę savo vidaus saugumu, jog išdrįstų pradėti III-jį Pasaulinį karą.

*

AR TAI REIKŠTŲ KARĄ?

Pagal britų žvalgybos turimas žinias Rumunija ir Bulgarija ruošiasi kuo anksčiausiai nuvalyti šių metų derlių. Tai aiškinama kaip galimas išstojimas prieš Jugoslaviją. O gal tai tik kolektyvizacijos pagreitinimas.

RUSAI NEMIEGA

Europos karinė žvalgyba mananti, kad rusai turį naujus išradimus savo povandeniniams laivams patobulinti, kad jie išvengtų britų ir amerikiečių aparatų sekimo, paremtų magnetiniu principu. Esą nardlaiviai neturį magnetizmo ypatybių.

PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVO STATUTAS

Viso pasaulio lietuvių spaudai buvo pranešta apie veikiantį Lietuvių Tremtinių Archyvą. Šiam Archyvui VLIKo Vykdomosios Tarybos Lietuvybės Išlaikymo Tarnybos Valdytojas nustatė statutą. Statutas susideda iš šešiolikos punktų, kuriame, be administracinių santykių nustatymo, yra ir visiems žinotinų dalykų.

Minėtame statute Archyvas, iki šiol vadintas Lietuvių Tremtinių Archyvu, pavadintas PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS. Jis veikia VLIKo Vykdomosios Tarybos Lietuvybės Išlaikymo Tarnybos žinioje ir priklausomybėje. Archyvui vadovauja minėtos įstaigos paskirtas direktorius.

Pasaulio Lietuvių Archyvo (sutrumpintai PLA) tikslas — rinkti ir saugoti lietuvių istorinę medžiagą, esančią už Lietuvos teritorijos sienų. Darbas vedamas ta kryptimi, kad iš jo ateityje išsivystytų trys įstaigos: archyvas, biblioteka ir muziejus. Kiekvienas dalykas atsiųstas Archyvui laikomas paaukotu, jei kitaip nebuvo susitarta.

Archyvo išlaikymo lėšas sudaro: VLIKo, PLB ir kitų organizacijų subsidijos, pavienių asmenų aukos, palikimai.

Archyvas, gavęs šį statutą, įeina į normalias darbo vėžes. Jo užsibrėžto tikslo vykdymo sėkmingumas yra pasaulio lietuvių rankose. Iš visų laukiama istorinės medžiagos. Tik visi po šapelį sunešime didelį skruzdėlyną.

Istorinę medžiagą siųsti šiuo adresu: **Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 W. Marquette Road, Chicago 29, Ill., U. S. A.**

"PROGA NUDĖTI KELETĄ RUSŲ"

Nuo šių metų lapkričio 1-sios D. Britanijos Imperinio Štabo V-ko feldmaršalo Sir William Slim vieton ateis dabartinis britų Reino Armijos vadas gen. Sir John Harding. Jis yra vos trupučiuką augštesnis už Napoleoną — 5 pėdų ir 2 colių ūgio vyras. Karo metu jis buvo dabartinio Gynybos ministro Aleksanderio Viduriniuose Rytuose Štabo Viršininku.

Gen. Harding yra kovose užgrūdintas karys, mūšio prie El Alamein metu vadovavęs 7-jai Šarvuočių (Dykumos Žiurkių) divizijai, turįs augščiausius garbės žymenius ir kautynių metu nustojęs kairiosios rankos pirštų.

Gen. Harding vieton Reino armijai vadovaus Lt. gen. Sir Richard Gale, kurio atkaklumas ir drąsa tiesiog nežino ribų. Jo artimieji apie jį sako, kad Gale (lietuviškai — audra) nebijo nė velnio nė žmogaus. Išsikeliant į Normandiją jis vadovavo 1-jai britų parašiutininkų brigadai. Sunkiausios artilerijos ugnies metu jis mojavęs berete ir linksminęs savo vyrus... Karo metu jis sakęs: "Nesigailėkite hunų! Mano vyrai turi susirasti vokietį ir jį užmušti".

Aišku šis posakis šiandien išėjęs iš mados. Kai Gale nesenai lankė Korėjos frontą ir jo paklausė apie sovietų į karą įstojimo galimybes, jis atsakė: "Tai paprasčiausiai suteiks mums progą užmušti keletą rusų. Ligi šiol mes neturėjome galimybės nudėti keletą šių prakeiktų ruselių, dabar ateis laikas..."

SOVIETŲ PULKININKAS AMERIKOJE

JAM NEPATINKA AMERIKOS TVARKA. — KODĖL NĖRA ENKAVEDISTINIŲ SARGYBŲ PRIE ĮĖJIMŲ Į POŽEMINIUS TRAUKINIUS? — NEW YORKO VIEŠBUTYJE LAUKIA ATVYKSTANT AMERIKIEČIŲ ENKAVEDISTŲ.

Tai buvo 1945 metų vasarą. Ant denio vieno danų prekybinio laivo, plaukiančio vieno Amerikos uosto link, stovėjo jaunas 31 metų vyras. Jis dėvėjo sovietų aviacijos pulkininko leitenanto uniformą, o jo krūtinę puošė visa eilė ordinų, gautų kovose už pasižymėjimus ir už du sužeidimus. Dabar šis vyras atrodė susijaudinęs ir net kiek nusigandęs. Nejučiomis įsikibęs ranka į medinį laivo ramstį, jis sustingusiu žvilgsniu stebėjo artėjantį Amerikos krantą. Šis jaunas sovietų pulkininkas leiteanntas, Vosylius Kotovas, be Sovietų Rusijos gyvenimo, beveik nieko daugiau nebuvo patyręs ir matęs.

Kada laivas pasuko į kanalą, Vosylius pamatė daugybę gražių namelių. Jis pagalvojo, kad jie priklauso, be abejo, augštiesiems, šio krašto biurokratams, kapitalistams ir spekuliantams. Kiek vėliau laivas praplaukė keltą, perkeliantį daugybę automobilių. Daugelyje jų, vietoje šoferių, sėdėjo puošniai apsirengusios amerikietės. Panašaus vaizdo niekuomet nepamatysi Sovietų Sąjungoje, kur automobiliais naudojasi tik komisarai, fabrikų direktoriai ir kiti augštieji valdžios pareigūnai. Jiems būtų gėda pasisodinti prie vairo, vietoje šoferių, savo vargšes žmonas. Na, o šios amerikietės, taip turtingai ir puošniai atrodančios, be abejo, galėtų, kad jų vyrai pasamdytų šoferius, jeigu tik jos to panorėtų. Vosylius nutarė, kad jos automobilius vairuoja vien todėl, kad parodytų savo savarankiškumą ir nepriklausomumą nuo vyrų. Kotovas, dar būdamas Vengrijoje, buvo girdėjęs, kad Amerikoje moterys esančios labai galingos, turinčios didelę įtaką ir autoritetą. Todėl kada jos čia atkakliai žiūrėjo į Vosylių Kotovą, jis buvo kiek nusigandęs, nedrįsdamas joms nė nusišypsoti, kad neišsauktų jų pasipiktinimo ir neturėtų reikalo su policija...

Laivui įplaukus uostan ir Vosyliui atsidūrus muitinėje, jis buvo labai nustebintas uosto muitininkais: jie gerai atrodė, turėjo raudonus veidus, jų uniformos buvo puikios medžiagos, buvo švariai nusiskutę; tuo tarpu sovietų muitinės valdininkai buvo labai nususę, jų drabužiai dėmėti, jie rėkauja ir koliojasi, kad parodytų kitiems savo valdžią. Čia gi muitininkai Vosyliui atrodė net kažkaip keistai mandagūs.

Keleivinis laivas Vosyliui nebuvo jokia staigmena, nes ir Rusija jų turinti pakankamai. Tačiau jį labai nustebinusi amerikiečių tvarka aerodrome, pakeliui į New Yorką. Nusipirkus jam bilietą, vienas juodukas paėmė jo bagažą, kad jį pasvertų, ir staiga su juo kažkur dingo, palikdamas tik mažą popieriuką. Vosylius gerokai nusigando, nes jau iš patyrimo žinojo, kaip lengva yra nustoti savo daiktų, keliaujant Sovietų Sąjungoje. Ypač važiuojant traukiniu ir atsitiktinai užmigus, arba traukiniui sustojus stotyje ir palikus atvirą langą. Čia apsukrūs vagišiai, su tam tikrais kabliais prie karties, vikriai ištrauks jūsų lagaminą, kad nė nespėsite išeiti iš traukinio, kad juos pavytumėt. Jie greitai pabėga, išsiparduoda ir taip gyvena keletą mėnesių.

Vosylius Kotovas apžiūrinėjo savo bendrakeleivius lėktuve. Dauguma buvo vyrai. Jų drabužiai buvo geros medžiagos ir be dėmių. Jie taip pat turėjo skoningas fetrines skrybėles, ir Vosylius priėjo išvados, kad ir šie buvo stambūs valdininkai, dideli kapitalistai, žodžiu — visokie žmonių išnaudotojai. Kotovas pastebėjo, kad ir šie neturėjo drauge savo lagaminų, o tiktai raštelius prie bilietų, ir jo nuotaika pasitaisė. Didžiausią įspūdį jam padarė liekna graži panelė, keleivių palydovė, kuri lėktuve visais jais rūpinosi. Žinoma, ji buvo šiek tiek perplokščia, kaip ir daugelis amerikiečių, bet jos figūra buvo labai grakšti, o jos uniforma, iš puikios, dangaus spalvos medžiagos, buvo puikiai pritaikyta jos figūrai, be jokios raukšlelės. Sovietuose tokia puiki mergina tikriausiai būtų buvusi sekretorė kurio nors galingo vyro Kremliuje, o ne vaikščiotų čia, lėktuve, siūlydama keleiviams kramtomąją gumą.

Pagaliau, lėktuvui nusileidus New Yorke, Vosylius Kotovas atgavo tvarkoje visus savo daiktus. Lagaminai tebebuvo užrakinti. Juose jis rado abu savo kostiumus, abu aštriai išgalastus skustuvus. Vis dėlto ta Amerika — blogai sutvarkytas kraštas, jeigu tokius vertingus daiktus galima patikėti vieno žmogaus globai ir sąžinei.

Kotovui taip pat buvo labai neįprasta, kad prie įėjimo į požeminį traukinį nebuvo jokių sargybinių. Sovietų Sąjungoje tokioje vietoje stovėtų mažiausiai du sargybiniai, nes žmonės stengtųsi be pinigų pralįsti pro kontrolinius įėjimus. Keistas ir tas laikraščių pardavinėjimas, kur žmonės patys sau juos pasiima, palikdami dėžutėn pinigus. Tas pat ir su produktų pasirinkimu krautuvėse, arba visai nepatikėtina, kad anksti rytą prie namų durų paliekami gyventojams buteliai su pienu, ir niekas svetimas jų neima. Tačiau, kad Amerika yra kraštas be jokios tvarkos, Vosylius Kotovas patyrė atvykęs į Lexington Hotel, New Yorke.

Kaip dera tikram sovietų piliečiui, Vosylius Kotovas buvo apsirūpinęs net septyniais dokumentais bei leidimais, atitinkamai pasirašytais ir antspauduotais, o daugumoje ir su foto nuotraukomis. Įėjęs viešbutin, Kotovas visus tuos dokumentus padėjo ant stalo. O čia tas beprotis valdininkas, nepažiūrėjęs nė į vieną tų dokumentų, pastūmė juos atgal savininkui. Sovietuose, tame puikiai suorganizuotame krašte, visus keleivių dokumentus paima viešbučio prižiūrėtojas ir pasiunčia juos NKVD, kur jie rūpestingai patikrinami, o rytą grąžinami atgal.

Pirmoji Kotovo buvo mintis, kad tas viešbutis yra gangsterių, kriminalistų ar kokių fašistų landynė. Nors laukiamajam buvusieji žmonės visai nebuvo panašūs į kokius chuliganus. Kaip ir lėktuve, jie buvo gražiai apsitaisę, padoriai laikėsi.

Vosylius atsargiai pasirašė viešbučio lape, įsidėjo atgal visus savo dokumentus ir, viešbučio patarnautojo lydimas, įžengė į jam skirtąjį kambarį. Kambarys labai švarus, panašiai kaip ambasados viešbutyje Budapešte. Tai buvo gražiausias ir geriausias viešbutis, kokį ikišiol Kotovui teko matyti. Vosylius dabar pagalvojo, kad Amerikos enkavedistai gal būt yra kultūringesni už rusų, nes jie duoda žmogui pailsėti, nusiskusti ir tik vėliau, mandagiai pasibeldę į duris, peržiūri apsistojusiųjų dokumentus.

(Nukelta į 103 psl.)

Iliustruotasis KARYS

NR. 3 LIEPOS-JULY 1952 M.

M. V. Dobužinskis "Radvilos Perkūno" operos scenos uždanga

DAILININKAS M. V. DOBUŽINSKIS

Žymus lietuvis dailininkas M. V. Dobužinskis iš JAV neseniai išvyko į Paryžių, kur dirbs savo mėgiamoje dekoracijų srityje.

Metislovas Dobužinskis yra vienaamžis su M. K. Čiurlioniu, gimęs 1875 metais Naugarduke. Jo motina buvo operos dainininkė, o tėvas artilerijos generolas, labai išsilavinęs ir kultūringas žmogus, savo kilmę kildinęs iš senovės Lietuvos bajorų.

Pačioje jaunystėje M. V. Dobužinskis pamėgo paišybą ir, tėvo vadovaujamas, daug piešė iš gamtos. Prieš įstodamas į gimnaziją, jis jau lankė dailės kursus. Vėliau tęsė paišybos bei tapybos studijas tiek lankydamas Vilniaus gimnaziją, tiek Petrapilio universitetą, kurį baigė teisių kandidatu. Jis ypač domėjosi senaisiais meistrais, kuriuos jis studijavo Petrapilio Ermitaže ir užsienio (Drezdeno, Miuncheno ir Berlyno) galerijose. Bestudentaudamas Dobužinskis padarė savo pirmą kelionę į Vokietiją ir Šveicariją. Vėliau

KARIŲ PAMINKLAS KAUNO KAPINĖSE
Nepriklausomybės laikais birželio—liepos mėnesiais tūkstančiai lietuvių jį aplankydavo ir prieš žuvusius už Tėvynę kovotojus nulenkdavo savo galvas.

Juozas Mikuckis

GRĮŽIMAS

Kuprinėse ne šilko skaros,
Ne aukso lietos juostos, —
Mes grįšime nuskarę
Į savo krašto uostus.

Sukruvintuose lopuos
Mes slėpsim laisvės skydą —
Nuo Dzūkijos lig kopų
Pasveikins mus išvydę!

Pražys vėl baltosios ramunės,
Žvangės naujų pjovėjų dalgės,—
Dūnums paūksmėj panemunės
Bus džiaugsmas į širdis pažvelgęs!
Tik baigdami mes savo taką,
Matysime gaisrų pašvaistes,
Vaidinsis nuolat mums atakos
Ir giltinės kraujuotos skraistės...
Ir, kad prislinksim kapo angą,
Mums rodysis: ginklai dar žvanga.

Bet jūs nelaukit, sesės,
Nei šilko, nei karolių!
Tik į lankas gimtąsias
Jūs laukit grįžtant brolių.

Prezidentas Harry Trumanas pasirašo ant metalo lentelės, kuri bus įlieta į "Nautiliaus" sienas, pirmojo pasauly povandeninio laivo, varomo atomo energija. Iškilmės įvyko Groton, Conn. dedikuojant šį laivą. Kairėje stovi John Jay Hopkins, fabriko viršininkas, dešinėj — laivyno sekretorius Dan L. Kimball.

Kai atomo energija taip sumaniai naudojama už tautų laisvę kovojančių amerikiečių, ir mums suteikia Tėvynės išlaisvinimo viltis.

Leonardas Žitkevičius

PARTIZANO MIRTIS

Broliai, žemę išpurenę,
Apraudojo arimus:
— Mielas broli partizane,
Ar sugrįši į namus?

Sugirgždėjo tik varteliai,
Ir išėjo jis tylus:
— Jei negrįšiu, grįš paukšteliai
Į pavasario šilus.

Grįš į lauką artojėliai,
Grįš į laisvę Lietuva. —
Ir sudundo arimėliai,
Ir nusviro jo galva...

Purvinų rusiškų-bolševikiškų batų Lietuva trypiama jau nuo 1940 metų

Už laisvę kritę kovotojai sapnuoja raitelius, kurie išlaisvins pavergtą jų Tėvynę.

jis kasmet vykdavo į Vakarų Europą, kur iš natūros studijuodavo gamtą ir senovę. Grįždamas visada parsiveždavo gausiai naujų peisažų.

Baigęs universitetą, nuo 1899 Dobužinskis dvejis metus studijavo tapybą Miunchene pas garsų pedagogą A. Ažbę, gi vasaros metu dirbo Vengrijoje, gilindamasis į plenair studijas pas tapytoją Hollosy. Vėliau, pajutęs didelį patraukimą į piešimą ir grafiką, jis tobulinosi oforto technikoje pas garsų Petrapilio Akademijos profesorių Mathey.

1902 metais Dobužinskis užmezgė glaudžius ryšius su Petrapilio "Meno Pasaulio" dailininkų grupe, vadovaujama S. Diagilevo ir A. Benois. Jis išstato savo kūrinius jų parodose ir bendradarbiauja kaip grafikas jų žurnaluose. Šis bendradarbiavimas išsyk padėjo Dobužinskiui surasti savo kūrybinį veidą bei išryškinti savo individualinį stilių, kuriam liko ištikimas ligi šių dienų.

M. V. Dobužinskis iš pat jaunystės mėgo Lietuvą, jos gamtovaizdžius bei senąją architektūrą, bet joje pastoviai apsigyveno tik 1929 metais. Ir visas dešimtmetis iki 1939 metų, kai Dobužinskis nuolat gyveno Kaune, priklauso prie vaisingiausių jo kūrybos periodų. Per tą laiką jis padaro per 30 teatro dekoracijų, kurių didesnė dalis tenka Kauno valstybiniam teatrui. Su jo dekoracijomis ir kostiumais eina P. Vaičiūno "Aukso Gromata", Shakespeare'o ir

(Nukelta į 107 psl.)

M. V. Dobužinskis

M. V. DOBUŽINSKIS

P. Vaičiūno "Aukso Gromatos" scenovaizdis

KARINĖS IR KITOKIOS ŽINIOS

RUSAI DABAR BIJO KARO

Amerika labai griežtai reaguotų, jei tik Sovietai dar kartą bandytų užblokuoti Berlyną. JAV armija reikalaus laisvo koridoriaus žeme ir tikrai siųs savo sunkvežimius ir karinius ešalonus. Tikima, kad dabar Rusija nenorinti karo ir dėl Berlyno nekilsiąs III-sis Pasaulinis Karas.

MARINAI LAIMĖJO

JAV ketvirtoji ginklų rūšis Marinai laimėjęo ilgai vestą kovą už svaresnį savo reikalų atstovavimą Jungtiniame Štabe. Pagal Kongreso priimtąjį įstatymą J. Štabe dabar būsiąs ir Marinų atstovas. Kol kas jis būsiąs tik patariamuoju balsu.

ZONOS, ZONOS...

Išilgai Bulgarijos Juodosios Jūros pakrantes sovietai įvedė 9-rių mylių karinę zoną. Į tą zoną įvažiuoti reikia spacialaus leidimo.

IŠEINA VANDENBERG'AS

Aviacijos Štabo V-kas gen. Hoyt Vandenberg'as šiuo metu sunkiai serga ir tikras dalykas, kad iš savo vietos turės atsistatydinti. Į jo vietą, greičiausia, būsiąs paskirtas jo pavaduotojas gen. Nathan Twining ar JAV Oro Jėgų V-kas Europoje gen. Lauris Norsted.

Į gen. Vandenbergo vietą tik todėl nepaskirs gen. Curtis LeMay, kad jis labai bloguose santykiuose su Navy ir Armija dėl savo teorijų apie strateginį bombardavimą. Le May idėjų nemėgsta ir NATO kraštai, kurie stovi už tai, kad jų teritorijas gintų stiprios žemyno jėgos.

VIRŠIJA JAV

Šiandien nepaslaptis, kad Korėjos fronte 4 MIG'ai yra prieš 1 JAV F-86 sprausminį naikintoją. Skaičiuojama, kad apie 900 MIG'ų yra prieš 220 JAV naikintojų.

MERGINOS NESTOJA ARMIJON

Armija bandanti surasti priežastį, kodėl merginos nestoja į JAV Armiją, nors praėjusiais metais propogandai buvę išleiscta daugiau $200.000.000. Į Armijos Merginų Korpą, trumpai vadinamą WAC, dabar kas mėnesį įstoja tik po 200 kandidačių, į Aviaciją — WAF po 400 savanorių.

MARŠALAS PAULUS VADOVAUJA

Lauktina, kad netrukus sovietų remiamos Rytų Vokietijos daliniai pasirodys gynybos lauke tarpe Rytų ir Vakarų Vokietijų. Šiems rytų daliniams vadovauja buvęs nacių feldmaršalas Paulus, prie Stalingrado patekęs į rusų nelaisvę.

NAUJI MOKYTOJAI

Britų apmokytoji Egipto armija palaipsniui pereina iš angliškųjų į vokiškuosius mokymo ir kovos metodus. Šiuo metu egiptiečius moko apie 427 Wehrmachto karininkai. Kiekviename batalione yra po vieną instruktorių. Vokiečiai dalyvauja net vyriausiojo štabo posėdžiuose.

SOVIETŲ PULKININKAS...

(Atkelta iš 98 psl.)

Kotovas jau buvo beužmiegąs, kaip staiga kita mintis jam atėjo į galvą. O gal laukiamajame Vosylius priėjo ne prie to langelio, kur buvo peržiūrimi dokumentai. Tuo atveju jis turės daug vargo ir nemalonumų su policija, kada ji sužinos, kad kambaryje nr. 711 yra svetimšalis Vosylius Kotovas, kurio dokumentai nebuvo patikrinti. Žinoma, Vosylius dabar galėtų nusileisti į apačią, bet tuo tarpu policija gali pasibelsti į jo kambario duris ir, negavusi atsakymo, jas atidaryti. Kambarį rastų tuščią, ir kas tada galėtų tikėti Kotovo pasiaiškinimams. Jis tikrai atsidurtų policijos žinioje, kaip įtartinas asmuo.

Vosylius nutarė pasilikti kambaryje ir laukti toliau. Apie vidunaktį koridoriuje girdėjosi daug žingsnių, tačiau niekas nepasibeldė į Kotovo kambario duris. Vosylius pradėjo visai irmtai galvoti, kad čia kas netvarkoje. Apie 2 val. nakties, kada visame viešbutyje buvo labai tylu, Kotovas staiga suprato, kad jis kvailai galvojo dėl amerikiečių tvarkos. Aišku, jų enkavedistai dabar sėdi apačioje, viešbučio raštinėje, ir žino ką jis galvoja ir pergyvena. Jie tyčia jį kankina susirūpinimu, kad apie 3-4 val. pasibelstų į jo duris, pašviestų žibintu į akis ir pradėtų jį kamantinėti dėl neįregistruotų dokumentų. Būdamas pavargęs, jis negalės greitai galvoti ir orientuotis.

Ir taip Vosylius nekantriai laukė, vis žiūrėdamas į savo rankinį laikrodėlį. Apie 5 val. pasirodė saulė, o vis dar tebebuvo ramu. Kotovas kiek primerkė akis, kad pailsėtų nuo to įtempto laukimo...

Jis atsibudo apie vidurdienį, o tie bepročiai enkavedistai dar vis nebuvo atėję patikrinti Vosyliaus Kotovo dokumentų...

MOKSLO PAŽYMĖJIMŲ REIKALU

Anksčiau kai kurie asmenys kreipėsi prašydami išduoti pamesto atestato dublikato nuorašą, patikrinti bylas, kodėl pažymėjimas neišduotas ir panašiais reikalais. Tiems asmenims, kiek tada sąlygos leido, buvo pagelbėta.

Dabar archyvo medžiaga jau taip aptvarkyta, kad galima tuo reikalu kiekvienam padėti. Tad visi tie asmenys, kurie mokėsi Vokietijoje ir kuriuo nors būdu neteko išduoto pažymėjimo ar dėl emigracijos nesuspėjo atsiimti jam priklausomo dokumento (o tokių yra), gali kreiptis į **Pasaulio Lietuvių Archyvą**, 2601 W. Marquette Road, Chicago 29, Ill., U. S. A.

Kad būtų galima greičiau ir lengviau padėti, besikreipiantis turi nurodyti mokyklos pavadinimą, savo vardą ir pavardę, gimimo datą ir vietą, kurios klasės pažymėjimu suinteresuotas ir kuriais metais tą klasę baigė. **PLA Vadovybė**

NAUJAS ADRESAS

Pranešame, kad naujas PLB Vokietijos Krašto Valdybos (angliškai — Lithuanian National Committee, vokiškai — Litauisches Zentralkomitee) adresas yra sekantis:

Hegelstr. 6
(20a) HANNOVER — Kleefeld
Western Germany.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba

NAUJAS PABĖGĖLIS IŠ TĖVYNĖS

Trim lietuviam žvejam važinėjant po Ameriką ir pasakojant savo pergyvenimus, tiek angliškoji, tiek lietuviškoji Amerikos spauda praneša ir apie naują žmogų, išvykusį iš Lietuvos praeitų metų rugsėjo mėnesį. Jo istorija ir išgyvenimai iškilo aikštėn, kai gelžkelių stoties keleivių pagalbos draugijos moteris pasiūlė jam pagalbą, radusi jį užmigusį vienoje didžiųjų Chicagos stočių laukiamajame.

Pabėgėlis iš Lietuvos dabar yra Lietuvos konsulo Chicagoje Dr. Petro Daužvardžio globoje, o jo atvykimo į Ameriką aplinkybes tiria Imigracijos įstaiga. Karolis Bobertas pabėgęs iš Gaižiūnų darbo stovyklos. Per Lenkiją ir Vokietiją pasiekęs vieną Olandijos uostų, jis planavo pasiekti Angliją. Tačiau laivas, kuriame jis pasislėpė, plaukė į Ameriką. Jį kelyje globojęs vienas jūrininkas, kuris atnešdavęs jam maisto. Iš laivo jam pasisekė išsprukti nakčia nepastebėtam. Padirbėjęs pas ūkininkus, jis pagaliau pasiekė Chicagą.

Karolis Bobertas, gimęs Karaliaučiuje 1915 metais, motinai vokietei

ATOMINĖ ARTILERIJA

Teigiama, kad netrukus pradės šaudyti atominės artilerijos sviediniais. Šių sviedinių kevalai jau masiškai pradėti gaminti viename fabrike Čikagos srityje. Jų skersmuo apie 11 colių, o ilgis keliolika pėdų. Jie greit bus parengties pozicijose Korėjoj, bet nebus naudojami be atskiro prezidento sutikimo. Vadovauja kariai yra nuomonės, kad tik tuomet Korėjoje būsią panaudota atominė artilerija, jei gres katastrofa.

RADARO PAŽANGA

Radaro ekspertai yra paruošę sistemą, kurios pagelba radaro tinklo stotys "paima toli jūroje taikinį" ir jo nepaleidžia, ligi jis neatvyksta arti prie oro gynybos taškų. Stotys automatiškai viena kitai perduoda taikinį, lyg sutartinai estafetėje rungtyniaują bėgikai.

AR NE FANTAZIJA?

Karo Aviacija, atėjus reikalui, yra pasiruošusi perdirbti savo 2.000 pasenusių B-29 į bepiločius atomines bombas nešančius lėktuvus, jau pat pirmosiose karo dienose. Didieji bombonešiai galį būti lengvai nuvesti į taikinius.

NUSIBODO KORĖJOJE

Prancūzija ir kiti JT kraštai ieško progų išsinešdinti su savo daliniais iš Korėjos. Prancūzai tvirtina, kad jų daliniai labiau reikalingi Indokinijoje ir Tunise, negu Korėjoje. Kitiems jau labai įgrįso "taikos derybos". Vienok Vašingtonas yra griežtai nusistatęs, kad visi sąjungininkai liktų su Amerika Korėjoje, kol bus pasiektas vienoks ar kitoks sprendimas.

SUSTIPRĖJO VIETNAMAS

Prieš metus Viet Nam'o tautinė armija siekė vos 5-is batalijonus vyrų, tuo tarpu šiandien vietnamiečiai turį apie 40 batalijonų karių, kurių pusei vadovauja prancūzų karininkai.

RUSIJOS JAUTRUMAS

Pentagono žinovai samprotauja, kad sovietai labiau susirūpinę JAV karinėmis bazėmis Š. Afrikoje ir rytiniame Viduržemyje, negu pasirengimais, vykdomais V. Europoje. Sovietai tikrai biją II-jo fronto, puolimo iš pietinio sparno, jeigu jie tik pultų Vakarus. NATO stiprėjimas Viduržemio srityje aiškiai grasina Kaukazo žibalo versmėms ir Rusiją paima į reples iš vakarų ir pietų.

LENGVA PAŽEISTI

Aukštieji JAV Karo Laivyno žinovai tvirtina, kad Amerikos Viduržemio Laivyną ištiktų panašus įvykis, kaip prie Pearl Harbour, jei rusai pasinaudotų japonų strategija. Šiuo metu Viduržemyje amerikiečiai turi vos 2 lėktuvnešius. Admiralitetas reikalauja, kad į tą sritį būtų atsiųsti dar bent du galingi lėktuvnešiai. Esą Eisenhower'is prašęs 8-nių lėktuvnešių Viduržemiui ir tiek pat Šiaurės Jūrai.

HELIKOPTERIO GADYNĖ

Trys laivyno helikopteriai, "Skraidantieji Mulai" HUP-2, neseniai perskrido per Amerikos kontinentą nuo Atlanto ligi Pacifiko, vairuojami vien automatinių pilotų. Su nutūpimais ir degalų papildymu ši kelionė užtruko 4-ias dienas.

TIK PROPAGANDA

Karo Aviacija, nors ir labai didžiuojasi savo naujaisiais supersprausminiais bombonešiais B-52 ir Convair B-60, prisipažįsta, kad kiekvieno jų ligi šiol tepagaminta vos po 2 mašinas...

LĖKTUVAI SKAIČIUOSE

JAV Karo Aviacija kas mėnesį gaunanti po 650—700 naujų karinių lėktuvų. Į šį skaičių įeina sprausminiai naikintojai, bombonešiai, transporto lėktuvai ir helikopteriai. Iš antros pusės tikima, kad sovietai kas mėnesį iš savo įmonių išleidžia po 500 vien tik MIG-15 naikintojų.

VAIRUOJAMŲ SVIEDINIŲ BAZĖ

Šiuo metu galima pranešti, kad nauja slapta vairuojamų sviedinių bazė yra statoma netoli slaptojo ryšių centro prie Fort Ritchie, Md. Būdama vos 70 mylių nuo Vašingtono, ji įeina į grandinę bazių, kurios numatytos Rytų pakrantėms ginti.

NAMŲ GYNYBA

Ateinantį sausio mėnesį Las Vegas dykumose, susitarus su Civilinės Gynybos Administracija, bus bandoma atominės bombos veikimas į standartinius amerikiečių gyvenamuosius namus ir įstaigų pastatus.

GINKLAI IŠ UŽJŪRIŲ

Amerikos Armijos Ginklavimosi Valdyba (Army Ordnance), nugalėjusi savo tradicinį pasipriešinimą svetimiesiems ginklų gamintojams, Oerlikono įmonėse Šveicarijoje užsakė Karo Aviacijai 3.2 colių raketas. Pirmosios raketos būsiančios gaminamos Šveicarijoje, bet Oerlikon jau dabar stato savo fabrikus North Carolinoj.

Kiti Amerikos specialistai bandomą naują belgiškąjį 30 kalibrų automatinį šautuvą, kaip galimą Garand pusiau automatiško šautuvo pakaitalą. Nors belgiškasis sveria pusę svaro daugiau, negu Garand (8¼ svaro), bet jis yra nepaprastai lengvai ardomas lauko sąlygose.

KARO LAIVYNAS SKUBA

Laivyno admirolai bijodami, kad po lapkričio rinkimų galį įvykti kai kurių pasikeitimų, skuba statyti superlėktuvnešį "Forrestal". Vietoje suplanavimo spalio mėn. jau dabar uždės laivo skiauturę. Po šio darbo atlikimo sumažės pavojus, kad laivo statybą sustabdytų.

"Nautilus", pirmasis atomine energija varomas povandeninis laivas bus baigtas statyti jau sekančiais (1953) metais, bet ne 1954, kaip anksčiau buvo galvojama. Laivo skiauterė jau uždėta; kitos vidaus konstrukcijos sudėtinės dalys taip pat jau pagamintos.

JAPONAI IŠVYKSTA

Iš Formozos netrukus išvyks visi buvę japonų armijos karininkai, kurie ligi šiol padėjo mokyti Chiango kariuomenę.

NEVEIKIA VAIRAI a

Douglas b-vės bandymų pilotas Bill Bridgman pareiškia, kad 1300 mylių greičiu skrendąs D-558-2 Skyrocket neklauso jokių vairų.

VEDYBOS "ROJUJE"

Kiek laiko turėtų tęstis medaus mėnuo? Anksčiau Vengrijoje susituokią darbininkai gaudavo po 2 dienas poilsio. Dabar šis "buržuazinis paprotys" jau išmestas į romantizmo šiūkšlyną, nes dėl jo 1951 metais nustata, net... 400.000 darbo dienų, apskaičiavo vergų karalijos bosai. Tad dabar Budapešto valdžia įsakė, kad jaunavedžiai vedybom gauna vos tiek laiko, kiek reikia nueiti į metrikacijos įstaigą ir grįžti atgal prie gamybos diržo. Aišku, kad tik taip tuokiasi "rojuje"...

---

ištekėjus už lietuvio, išaugo Lietuvoje, paliai Širvintus. 1944 m. pasitraukęs į Vokietiją, jis buvo grąžintas į Lietuvą ir uždarytas į Gaižiūnų darbo stovyklą, kur buvę pustrečio tūkstančio vyrų kalinių. Atskira moterų stovykla esanti Rūkloje.

Bobertas pasakoja, kad užsirašiusieji darbams į Rusiją gauną atostogų. Tokių atostogų metu jis ir pradėjęs kelionę... į vakarus.

PADĖKA

Už šiame nr. panaudotas "Aidų" ir "Darbininko" klišes leidėjams Tėvams Pranciškonams dėkojame.

KARIO Redakcija

JONAS NOREIKA

(Tęsinys iš 3 nr.)

— Per kiek laiko surinksi žinias apie priešą?

— Per tris valandas, tamsta vade.

— Kiek padėjėjų nori?

— Užteks mūsų trijų: manęs, Gražučio ir Diržio.

Trinkūnui buvo malonu gauti tokį uždavinį. Jis seniai beturėjo tokių progų. Pasišaukęs savo draugus, Gražutį ir Diržį, tarė:

— Eisim žvalgybon, vyrai.

Tyliai čiuožė vakaris vėjas. Dangus buvo pilkas, debesuotas, niurus. Gerai turėjai įsižiūrėti, kad baltuojančio sniego paviršiuje galėtumei pastebėti per porą dešimčių žingsnių juoduojančius žemės lopus. Oras buvo kelių laipsnių šiltumo. Sniegas tižo, nuo stogų varvėjo vandens lašai, ir kojos klimpo į juodus žemės lopus, kurie kyšojo kaip salelės baltoje tirpstančio sniego jūroje.

Savo lauko sargybos buvo išslinkusios per kilometrą nuo Barvainių kaimo į priešo pusę, ir iki lauko sargybų linijos Trinkūnas su draugais ėjo be ypatingo atsargumo. Iš lauko sargybos viršininko jie sužinojo, kad iki šiol visiškai ramu, kad kuopos vadas liepęs jiems palaukti, kol jis pats ateisiąs. Kuopos vadas atėjo greitai. Jis rūpinosi po kelių valandų įvyksiančiu puolimu, ir neturėjo laiko galvoti apie savo nuovargį. Kareivių du trečdaliai ilsėjosi pakaitomis, o jis, valandą nusnaudęs, išėjo su savo ryšininkais į lauko sargybas. Reikėjo skubiai naudotis nakties tamsa ir kuo arčiau pritraukti visas jėgas prie priešo. Tik staigus ir sutelktas puolimas galėjo pasisekti.

— Jūs turite iššvalgyti visą tą tarpą, kuris yra tarp mūsų ir ano kaimo. Veikite visiškai slaptai, kad priešas nepastebėtų. Puolimo pradžiai aš paleisiu baltą raketą. Tada galite veikti savo nuožiūra. Pranešimus neškite į šią vietą per mano ryšininką Labutį, kuris drauge su jumis.

Trinkūnas pakartojo įsakymą.

— Vykite. Linkiu pasisekimo, mano narsuoliai! — Buvo paskutinieji vado žodžiai, kaip tėvo palaiminimas, suskambėjęs trijų kovotojų ausyse.

Jie peržengė lauko sargybų liniją, praėjo netoliese nuo lauko sargybos išstatytą postą iš dviejų kareivių, praslinko savus slapukus, ir atsidūrė už sekimo ruožo. Kiekvienu momentu jie galėjo dabar užeiti priešo slapukus, priešo postus arba jo lauko sargybas, viską atvirkščia eile, kaip buvo palikę.

Trinkūnas, Diržys ir Gražutis ėjo per kelius žingsnius vienas nuo kito. Paskui sekė Labutis. Visi trys jautėsi kaip vienas. Trinkūno akys nakties tamsą skrodė daug toliau, kaip kitų akys. Per pusantro kilometro jis ėmė įžiūrėti tolumoje juoduojančius priešo užimto kaimo konūrus. Gražutis turėjo geras ausis. Dainoje pripratęs pagauti mažiausią akordo pasikeitimą, kautynėse tomis ausimis naudojosi, kaip tobuliausiais garsiagaudžiais. Jis girdėjo, kaip tirpsta sniegas, kaip vėjas šnara už kelių šimtų metrų, krūmuose, ir kaip paklydusio paukščio sparnai plasnoja ore. Diržys turėjo nepaprastą nujautimą. Ko negalėdavo įžiūrėti nei aštrios Trinkūno akys, nei nuostabios Gražučio ausys, tą atspėdavo Diržio širdis. Jo nujautimas buvo ikrai nepaprastas. Kelis kartus vien tik nujautimas jį išgelbėjo nuo mirties. Kažkoks vidujinis balsas jam lyg sakyte sakydavo: Saugokis! Po to keletą kartų jis išgirdo pro ausis prazvimbiančią kulką ar netoli sprogstantį artilerijos sviedinį. Savo nujautimu jis ėmė pasitikėti. Ir tai padėdavo jam ir jo draugams tada, kai gudrus priešas, būdamas įsirausęs žemėje ir užsimaskavęs, nejudėdamas sekdavo jų judesius, laukdamas patogiausio momento šauti.

Trinkūno akys, Gražučio klausa ir Diržio nujautimas, kaip nematomas skydas, saugojo nuo netikėtumų pasiryžusius draugus. Jie ir slinko nakties glūdumoje labai atsargiai. Tarp savęs jie nekalbėjo: suprato vienas kitą be žodžių. Jei nė vienas jų nerodė kitiems jokio ženklo, reiškia, viskas tvarkoje. Dideliais žingsniais, atsargiai statydami kojas, keletą žingsnių paėję, jie trumpai stabtelėdavo, ir vėl eidavo pirmyn. Jei kuriam jų kildavo nors mažiausias įtarimas, jis pakeldavo ranką. Tada tuoj visi sustodavo, atsargiai pritūpdavo ir palaukdavo, kol ranką pakėlusis parodys ženklą, kad nieko nėra. Labutis prie jų puikiai derinosi, jausdamasis laimingas dėl jam suteiktos garbės eiti žvalgybon su "Trimis velniais".

Žingsnis po žingsnio jie artėjo prie tikslo. Kiekvienas visomis gyslomis jautė savo veiksmų atsakingumą. Nuo tinkamo šio uždavinio atlikimo turėjo priklausyti tolimesnis kuopos veikimas. Jei priešas pastebės, kad yra sekamas ir žvalgomas, pasiruoš gintis. O pasiruošusį priešą mažesnėmis jėgomis pulti neįmanoma. Todėl už vis svarbiausia buvo prieiti kiek galima arčiau kaimo, nustatyti, kuriose vietose išstatytos sargybos ir ką veikia priešas. Trinkūnas norėjo kuo greičiau pasiekti kaimo pakluones, paskui jas apžiūrėti, ir jei ten nieko nebūtų arba būtų kas nors, tuojau pranešti kuopos vadui. Labutį jis pasiųs su pranešimu, o paskui dar didesniu atsargumu jie trys mėgins pasiekti sodus. Kai bus visiškai priešo panosėje, lauks kuopos puolimo, kad pirmieji galėtų įsiveržti į priešo eiles ir juos sprogdinti iš vidaus.

Trinkūno žvilgsnis neramiai varstė kiekvieną vietos daiktą. Juo arčiau jie buvo prie savo tikslo, tuo neramiau plakė širdis. Visas kaimas tolumoje skendėjo, kaip milžiniška pilis. Naktis laikė jį apglobusi tamsiais paslaptingais skvernais, iš už debesų nutysusiais iki pat žemės.

Arčiau prislinkę, jie ėmė atskirti dangų nuo medžių viršūnių, lyg naktis savo tamsų šydą būtų pakeitusi kitu, retesniu. Ką pirma matė tik vienas Trinkūnas, dabar matė ir kiti, o jis jau ir stogus atskyrė nuo medžių, jau ėmė įžiūrėti tarpus tarp namų.

— Stok! — Staiga parodė ženklą pakelta Gražučio ranka.

Visi sustojo, pritūpė, dairėsi, klausėsi. Gražučio ausys pagavo šuns lojimą. Iš po jų panosės pašoko kiškis ir neskubėdamas nušuoliavo prieš vėją, į šoną. Daugiau nieko — jokio garso. Gražutis pamojo pirmyn, ir vėl jie žingsnis po žingsnio artėjo prie kaimo.

Diržys jautėsi puikiai, lyg jis būtų žinojęs, kad galima drąsiai eiti iki pat kaimo pakluonių. Jis dar nė karto nepakėlė rankos ir netikėjo, kad priešo akys juos sektų. Kai jo draugai ieškojo išorinių ženklų, jis visą laiką ėjo vidujiniai susikaupęs, pasitikėdamas nujautimu. Trinkūno akys ir Gražučio ausys sudarė jam lyg kokią užuovėją, lyg užtikrinimą, kad netikėtai jie nepateks į spąstus, ir tą draugų užuovėją jausdamas, Diržys galėjo dar labiau susikaupti Ir tai, ką jis savyje jautė artėdamas prie kaimo, buvo panašu į tai, lyg kažin kas nematomas jam būtų pasakęs iki kurios vietos galima eiti nieko nesibijant ir nesisaugojant. Toks buvo jo vidujinis balsas.

Jau buvo matyti pakluonėse vietomis užsilikusios tvoros. Iki jų bebuvo tik pora trejetas šimtų žingsnių. "Trys velniai" slinko prie jų taip tyliai, kad jie patys vienas kito negirdėjo. Slinko jie labai palengva, nors dar nė vienas jų nieko tikrai įtartino nepastebėjo.

— Pakluonės! — Nudžiugę taria jie kiekvienas sau, aiškiai įžiūrėdami sukaltus baslius ir tarp jų ištiestas, vietomis tik vienu galu besilaikančias kartis.

— Stok! — Dar neprislinkus prie karčių, staiga pakilo Diržio ranka. Jį pagavo keistas nerimas. Pagavo staiga, kaip žaibas.

Jie tyliai prisispaudė prie dumblinos žemės. Diržio nujautimas perskrodė jų mintis, kaip netolimo pavojaus ženklas. Gal priešas yra netoli, gal jis juos jau pastebėjo ir tykoja, o gal jis dar nemato, bet išgirdo įtartiną šlamėjimą ir, visas jėgas įtempęs, iš kur nors seka? Įvairios mintys žybčiojo Trinkūno galvoje, bet visur buvo taip tylu ir taip tuščia, kad jis niekaip negalėjo suprasti, iš kur ir koks pavojus gresia jiems.

Gražutis beveik aklai tikėjo savo draugo Jono nujautimu, bet ir jis niekur nieko įtartino negirdėjo ir nematė.

Tuo tarpu pats Diržys, vien tik dėl savo aklo nujautimo pakėlęs ranką ir netikėtai sustabdęs draugus, dabar gulėjo įtempęs visus nervus. Bet per kokią minutę nieko įtartino nepastebėjęs, ėmė laukti, ką pasakys Trinkūno akys ir Gražučio ausys. Bet nė vienas nieko nepastebėjo.

Diržys ėmė nusiminti, kad nujautimas jį šį kartą apgavo. Jis pakėlė ranką ir parodė ženklą, kad galima eiti pirmyn.

— Stok! — Nespėjus poros žingsnių nueiti, griežtai pakilo Trinkūno ranka.

— Matau priešą! — Buvo kitas jo ženklas draugams.

Diržys patenkintas nusišypsojo.

Trinkūnas dešinėje pusėje, pakluonių riboje, per porą šimtų žingsnių pastebėjo judančius šešėlius.

Trinkūno akys, kaip dvi nematomos vilyčios, įsismeigė į tolumoje judančius šešėlius, ir jų nebepaleido. Tų šešėlių buvo pora. Jie artėjo tiesiai į tą vietą, kurioje gulėjo prie žemės kietai prisispaudę "Trys velniai" ir jiems priskirtas kuopos vado ryšininkas Labutis.

Kai Trinkūnas ėmė atskirti, kad į juos artėja neskubėdami ir protarpiais sustodami pasiklausyti, tada jau ir Gražutis su Diržiu tarsi pamatė du paslaptingus šešėlius. Labutis buvo per penkioliką žingsnių užpakalyje ir vis dar negalėjo suprasti, kas iš tikrųjų dabar dedasi. Jis tik numanė, kad turi būti kas nors nepaprasto, jei visi "Trys velniai" taip kietai spaudžiasi prie žemės. Kiek įstengdamas spaudėsi ir jis prie sutižusio molio, bijodamas, kad kokiu nors savo neatsargiu judesiu nesugadintų viso reikalo.

Gražutis ėmė įsiklausyti, lyg netikėdamas akimis, ir laukė, kad jo ausys pasakytų jam, ar į juos tikrai kas nors artėjo. Ir jis išgirdo:: šlepsėjo kojos. Tirpstantis sniegas žliugsėjo ir vėl tilo. Taip, jie artėjo, sustodami, pasiklausydami. Tarp sustojimų tarpai buvo trumpi. Matyt, jie dar nieko neįtarė, nieko nepastebėjo.

Diržys vos galėjo suvaldyti save. Jo akyse susitelkė nežmoniškos jėgos. Jis žiūrėjo į artėjančius nakties keleivius tuo užburiančiu tigro žvilgsniu, kurs prie savęs traukte traukia kiekvieną auką.

"Trijų velnių" veikimo planas gimdavo kiekvienu atskiru momentu taip staiga, kad nė gudriausias jo nebūtų galėjęs iš anksto atspėti. Gražutis ir Diržys buvo kaip elektros laidais sujungti su savo vadu Trinkūnu. Vienas jo žvilgsnis, vienas mostas, ir jie be žodžio suprasdavo kas reikia veikti.

Nepaleisdamas iš akių vis artyn ir artyn slenkančiųjų, Trinkūnas šaltai, kaip senas kautynių vilkas, galvojo kaip jie turės veikti, kad įvykdytų kuopos vado įsakymą: išlaikytų paslaptį ir nesudarytų progų priešui pajusti, kad jis sekamas, kad ruošiamas netikėtas puolimas.

— Sunaikinti vietoje, kad nė aiktelėti nesuspėtų, — šoko į galvą pirmoji mintis. Bet tą mintį atrėmė kita: — Praleisti juos, lyg mūsų čia visiškai nebūtų. — Bet ir šis pasiūlymas Trinkūnui nepatiko, nes ateinantieji galėjo tiesiog ant jų galvų užlipti.

(Bus daugiau)

MARGIEJI LAIŠKELIAI KARIUI

MIELAS IR BRANGUS KARY!

Savaitrašty DIRVOJ skaičiau žinutę, kad Tu esi pakliuvęs į sunkumus. Ta trumpa žinutė mane jaudinančiai prislėgė, todėl ir rašau Tau šį laiškutį.

KARY, Tu Nepriklausomos Lietuvos simboli, argi taip puikiai sužibėjęs užgęstum, tuo pačiu aptamsindamas ir mūsų visų puoselėjamą Tėvynės išsilaisvinimo viltį! Ne, su Tavimi neprivalo taip atsitikti, Tu turi gyventi! Mes, kurie Tave skaitome ir kurie tik iš savo apsileidimo ligi šiol dar neskaitėme, privalome Tau įkvėpti drąsos, ryžto ir jėgos, kad įveiktum Tavo kelyje pasitaikiusius sunkumus. Juk dabar mes visi, laisvame pasaulyje išsiblaškę lietuviai, esame kovotojai savo pavergtos ir žudomos Tėvynės fronte. O Tu, KARY, esi mūsų organas, kurį visokiais būdais remti yra mūsų pareiga.

Visi žinome, jog lietuviškam spaudos žodžiui, netekusiam savos Tėvynės, egzistavimo sąlygos nėra lengvos, bet Tau, KARY, esančiam 50.000 pasklidusių laisvajame pasaulyje naujųjų tremtinių priešaky, tos sąlygos turi būti bent pakenčiamos. Už tą mažą $4 Tavo metinę prenumeratą mes nė namų nė automobilių nenusipirksime, bet, sąžiningai Tau ją sumokėję, Tavo gyvybę, esu įsitikinęs, tikrai išlaikysime. Jei ir to būtų maža, kreipkis į mus, po vieną kitą dolerį primesime ir virš prenumeratos. Tik gyvuok!

Giliai tikėdamas į Tavo gyvastį, linkiu Tau ištvermės reguliariai kas mėnesį lankytis pas kiekvieną lietuvį, kuriame Tėvynės laisvės atgavimo viltis dar nėra išblėsusi.

Tavo

Petras Matekūnas

Brooklyn, N. Y.

*

Mielas KARY!

Ar Tu žuvai Korėjoj ar pakliuvai į nelaisvę, kad aš šiais metais gavau tik tris numerius? Kur kiti? Rodos, ir už prenumeratą atsilyginau ir Tavo išleistą knygą gavau, bet tolimesnių numerių nesulaukiu. Ar Tu mane, seną savanorį ir visų kovų dalyvį, pamiršai? Juk Tavęs aš esu vertas, tad prašau mane lankyti, nes labai nuobodu be Tavęs . . .

Su pagarba

Canada **S. Jankauskas**

*

Mielas KARY,

Gavau Tavo atvirutę, bet ne viskas ten tiesa parašyta: kad aš sumokėjau 1952 metų prenumeratą — teisybė, bet kad gaunu KARĮ, tai ne. Esu gavęs 1-mą, 2-rą ir 3-čią numerius, ir viskas. Nuo kovo mėnesio KARIO nemačiau ir nebežinau, ar jis dar gyvas ar ne.

Kartu siunčiu 1 dolerį ir prašau man prisiųsti knygą "Medinis arklys".

Linkiu Tau sekmės, Mielas KARY, ir žiūrėk, kad niekad netaptum "nabašninku".

Su tikra pagarba

J. Slivinskas

Waterbury, Conn.

*

KARYS KALBA Į SKAITYTOJUS

Per šį laikotarpį, kada aš, Jūsų KARYS, dėl užgulusių sunkumų negalėjau Jus lankyti, gauta daugybė laiškų, kurių dėl vietos stokos tik trejetas čia telpa. Visų laiškų turinys maždaug tas pats: visi laukia savo mielo KARIO ir klausia nepasirodymo priežasčių. Pasiilgau ir aš Jūsų, Mieli Skaitytojai, bet mano nepasirodymo priežastis tepaaiškina redakcinis štabas.

Redakcinio štabo paaiškinimas trumpas ir lakoniškas: dėl ekonominių sunkumų KARIO Nr. 4 anksčiau išeiti negalėjo. Ir dabar jis išeina tų sunkumų dar galutinai nenugalėjęs. Sunkumai palaipsniui išaugo, stengiantis KARĮ skaitytojams patiekti kuo puošnesnį, kuo sodresnį. Persistengėme, didelį pasitikėjimą sudėdami į skaitytojus.

Ir mes su čia telpančių ir netelpančių laiškų autoriais esame tos pačios vieningos nuomonės: KARYS, kaip už savo krašto išlaisvinimą kovojančios lietuvių tautos dalies, esančios laisvajame pasaulyje, simbolis, turi gyventi. Jis ir gyvens, tik prašome nuoširdžiai paremti mūsų pastangas.

KARYS turi gausią šeimą. Tatai rodo jo spausdinamas tiražas. Imant dėmesin tai, kad prie žurnalo dirbantieji savo pareigas atlieka šalia savo egzistencinio darbo be atlyginimo, teoretiški duomenys sako, jog įplaukų turėtų užtekti jo spaudos darbui apmokėti. Deja, praktiškoji pusė yra liūdnesnė. Štai ir po paraginimų atsiųsti prenumeratos mokestį, daugiau 500 skaitytojų dar tebetyli. O kur nemažas skaičius egz., siunčiamų ligoniams, invalidams, legionieriams ir kitiems, kurie negali patys prenumeratos užsimokėti? KARIO puslapiuose kreipėmės į skaitytojus, kad jie bent mažą auką atsiųstų prenumeratos fondan, kuris palengvintų mums naštą, siunčiant vargstantiems tautiečiams. Atsiliepusieji tik ant pirštų suskaitomi. Jų tarpe yra uolus KARIO rėmėjas Vl. Jakimavičius iš Brockton, Mass.,

(Nukelta į 108 psl.)

(Atkelta iš iliustruotos dalies)

Schillerio veikalai; operos — "Pikų Dama", "Faustas", "Kunigaikštis Igoris", "Tannhaeuseris", "Don Žuanas", "Radvila Perkūnas" ir kt.; baletai — "Miegančioji Gražuolė", "Kopelija", "Raimonda". Šiuos pastatymus Kauno baletas rodė savo gastrolėse Monte Carlo ir Londone. Tenka pripažinti, kad Dobužinskis savo dekoracijomis nemažai prisidėjo prie Lietuvos sceninio meno išgarsinimo užsienyje.

Po 1939 metų persikėlęs į New Yorką, Dobužinskis atliko apie 15 dekoracijų Metropolitan ir City Center operoms ir kitiems Jungtinių Valstybių bei Kanados teatrams. Jo scenos tapyba dvelkia tokiu gyvu ir jautriu epochos atjautimu, kartu taip šventiškai žavi žydinčiomis, skaidriomis spalvų ir šviesos harmonijomis, jog dažnai žiūrovai, vos pakilus uždangai, kelia ovacijas dekoracijų autoriui.

Savo talentu ir geru skoniu M. V. Dobužinskis nesunkiai prasiskynė kelią į pirmąsias eiles, bet vis dėl to jis yra Europos sūnus, tad ten savo pamėgtam darbui ir išvyko. Šiame numeryje talpindami jo trejetą paveikslų (viršelį puošia jo kūrinys NEW YORKAS), linkime jam geros sekmės Paryžiuje.

(p)

ERIC WILLIAMS

THE WOODEN HORSE

Atsiliepimai apie KARIO išleistą knygą

*

"Autoriaus asmeniškas patyrimas ir sunkūs išgyvenimai karo belaisvių stovykloje, Vokietijoje, nulėmė tai, kad knygoje MEDINIS ARKLYS pabėgimas iš belaisvių stovyklos yra aprašytas neturinčiu sau pavyzdžio vaizdingumu. Tikslūs apskaičiavimai, šaltumas ir drąsa lydėjo visą šį pabėgimo darbą ir žygį. Tuo metu, kai trys britai-belaisviai neįsivaizduojamu sunkumu kasasi tunelį, čia pat esant vokiečių sargybiniams, sekant šnipams, šunims ir akinančiai šviečiant prožektoriams, — mes visą laiką esame slegiami nepakeliamos nežinomybės jausmo . . ."

N. Y. HERALD TRIBUNE

*

"Tai viena nuostabiausių moderniųjų laikų nuotykių apysakų".

LONDON TIMES

*

"Tai pirmaeilė istorija apie žmogaus pasiryžimą ir dvasinę galią".

Field Marshall
BERNARD MONTGOMERY

KNYGA IŠSIUNTINĖTA

Pirmasis šioje šalyje KARIO leidinys Eric Williams pergyvenimų knyga MEDINIS ARKLYS visiems ją užsisakiusiems — tiek pavieniams prenumeratoriams, tiek platintojams — jau išsiuntinėta. Kas seniau užsisakęs, dar ligi šiol nebūtų gavęs, malonėkite rašyti tik šiuo vienu adresu: KARYS, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Siųsdami prenumeratoriams paraginimus, pasiūlėme su specialia tik KARIO skaitytojams padaryta nuolaida įsigyti šią knygą. Ligi šiol tik mažuma ją tiesioginiai iš mūsų užsisakė. Šiuo kreipiamės į visus prenumeratorius paskubėti su užsakymais. Mes, kurie dirbame prie KARIO žurnalo, ir Jūs, kurie esate jo nuolatiniai skaitytojai, esame lyg viena šeima, tad būkite aktyvūs paremti mūsų geras pastangas. Laukiame!

TAUPYKITE PER PAŠTĄ. SAUGU IR PATOGU. MES APMOKAME PAŠTO IŠLAIDAS.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Philadelphia, Pa.
235 NORTH BROAD STREET
(Temporary Address)

New Building Under Construction at 202-04 North Broad Street

STATEMENT OF CONDITION AS OF DECEMBER 31, 1951

ASSETS

First Mortgage Loans		$8,316,834
Improvement Loans		25,543
Loans on Savings Accounts		82,997
Federal Home Loan Bank Stock		175,000
Cash on Hand and in Banks		1,112,033
Office Building and Equipment		166,666
Parking Lot — 1415 Race Street		22,723
Deferred Charges and Other Assets		15,791
TOTAL		$9,917,587

LIABILITIES

Members' Share Accounts		$8,428,470
Advances—		
Federal Home Loan Bank		850,000
Loans In Process		55,431
Other Liabilities		10,311
Employees' Retirement Reserve		22,077
Other Specific Reserves		3,520
General Reserves	$295,500	
Surplus	252,278	547,778
TOTAL		$9,917,587

CHARLES S. CHELEDEN, President

ŠI LIETUVIŠKA ĮSTAIGA — SAUGIAUSIA VIETA JŪSŲ INDĖLIAMS.

SKELBIAMĖS KARYJE!

ATSIŲSTA PAMINĖTI

VARPAI SKAMBA, žinomo lietuvių rašytojo Stasiaus Būdavo nauja apysaka jau atspausdinta ir platinama. Knyga turi apie 200 puslapių ir kainuoja $2.50. Išleido "Lietuvių Dienų" leidykla, 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. Gaunama visuose liet. kioskuose, pas L. D. platintojus ir leidykloje.

(Atkelta iš 107 psl.)

bent du kartu atsiuntęs po dešimkę. Dėkingi jam ir prašome kitus pasekti jo pavyzdžiu.

Turime puikių KARIO platintojų, kurie yra pagarbos verti mūsų talkininkai, bet ir jų tarpe yra vienas kitas, pas kuriuos tebėra įšalusios, palyginti, stambokos, siekiančios daugiau šimtinės, sumos. Už parodytą savo laiku energiją esame ir jiems dėkingi, bet dėl uždelsimo atsiskaityti pareiškiame: juk KARYS eina ne tam, kad, pats būdamas vargšas, galėtų ką nors krediduoti.

Mūsų prašymas: prenumeratoriai malonėkite kuo skubiau atsiteisti; atsiteisusieji ir neatsiteisusieji primeskite bent po 1 dolerį virš prenumeratos, kad KARYS galėtų išlipti iš sunkumų; platintojai atlikite atsiskaitymą kuo skubiausiai: RAMOVĖS Skyriai paieškokite būdų paremti KARĮ.

Visais reikalais rašykite KARIUI tik šiuo vienu adresu: KARYS, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Jei Jūs visi būsite uolūs, bus uolus ir KARYS, be pertraukų lankydamas Jus.

Dedąs geras viltis į Jus

KARYS

Niekuomet nevėlu išsirašyti daugelio mėgiamą iliustruotą K A R I O žurnalą! Gausite ir pirmuosius šių metų numerius.

K A R Y S — tautinės, krikščioniškos dvasios sparnuotas žodis, tai visų laikų lietuvių karių gyvenimo, kovų ir darbo tikrasis veidrodis; tai mūsų tradicinis vieningos kovos organas su visais Lietuvos priešais nuo 1919 metų.

K A R Y S — visiems mūsų kariams JAV armijoje! Žūtbūtinės kovos akivaizdoje — šiandien visi esame Lietuvos laisvės kariai.

P r e n u m e r a t a (4 dol.) ar jos dalį kviečiame siųsti: K A R Y S, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Kaina
2 u 5 c

Winter Garden Tavern, Inc.

Puikus baras, restoranas ir didelė salė susirinkimams, vestuvėms ir kitokiems sociališkiems pobūviams

SAVININKAS

VYTAUTAS BELECKAS

1883 Madison Street, Brooklyn 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. stoties) (Ridgewood)

Tel.: EV 2-9586

VISI KVIEČIAMI ATSILANKYTI

KVIEČIAME UŽSISAKYTI
plačiausiai Amerikoje skaitomą laikraštį

"DARBININKĄ"

Išeina du kartus savaitėje

"DARBININKAS" buria aplink save daug bendradarbių. Visuose pasaulio kraštuose turi savo korespondentus ir yra geriausiai informuotas lietuvių laikraštis.

Prenumeratos kaina metams:

JAV	$5.00
Brooklyn, N. Y.	$5.50
Kanadoje	$5.50
Užsienyje	$5.50
Pusmečiui	$3.00

"Darbininkas" susipažinimui siunčiamas 2 savaites nemokamai

ADRESAS:

"DARBININKAS"
680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

LIETUVIŲ

DIENOS

MODERNIŠKAS ILIUSTRUOTAS MAGAZINAS

Kiekvienas lietuvis turėtų jį skaityti. Metinė pren. $3.00. Adresas:

9204 S. Broadway, L. A. 3. Calif.

Apsižiūrėk ir Taupyk Saugiai!

Standard Moka Aukštesnį Dividendą!

STANDARD FEDERAL

yra stipriausia taupymo įstaiga Amerikoj

TURTAS ..... virš $31,000,000
ATSARGOS FONDAS „ $ 3,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Avenue, Kampas Sacramento Ave.
Telefonas: VIrginia 7-1141

JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas

Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.

Technikos darbuotojų nepriklausomas populiarus mėnesinis laikraštis

TECHNIKOS ŽODIS

JAV ir užs. metams 2 doleriai. pusmečiui — 1 doleris
ADM. adresas: K. Bertulis, 1616 So. Christiana Avenue, Chicago 23, ILL., U. S. A.

Leidžia: Amerikos Liet. Inž. ir Arch. Sąjunga.

"PELĖDA" vienintelis iliustruotas jumoro ir satyros žurnalas Jungt. Amer. Valst.

"Pelėdoje" atsispindi visas Amerikos lietuvių gyvenimas, kaip kreivame veidrodyje. Gyvenimas be "Pelėdos" — tiek pat, kaip be druskos.

Prenumerata: metams $4.00, pusei metų $2.50. Atskiras numeris 40 centų.

Nuliūdime ir susigraužime kreipkitės į "Pelėdą":

LIETUVIŲ KNYGYNAS "NEMUNAS",
3143 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.
Tel. VIctory 2-3314

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

yra bendruomeninis visų Kanados lietuvių laikraštis, nežiūrint jų politinių, religinių ir kitokių nusistatymų, todėl ypač brangina visų lietuvių talką, nes tiktai bendromis jėgomis galima pasiekti visiems rūpimų ir brangių tikslų.

NEPR. LIETUVOS kaina metams $4.—
7722 George St., Montreal 32, P. Q. Canada

Planingas taupymas moka gerus dividendus

Kiekvienas žmogus turėtų atliekamus nuo pragyvenimo pinigus taupyti kas savaitę. Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, įsigijimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi susitaupęs pinigų, tas jaučiasi saugesnis ir laimingesnis. Pradėk taupyti šiandien.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Illinois
Tel. VIrginia 7-7747
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

ALBINAS BENIULIS

ATLIEKA PERKRAUSTYMUS ir įvairių daiktų pervežimus.

Taip pat persiunčiame į užsienį įvairaus maisto pakietėlius.

Kreiptis:
2554 SO. HALSTED ST. CHICAGO, ILL.
Tel. DAnube 6-3245

LIŪDESIO VALANDOJ
šaukite:

MAŽEIKA & EVANS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Chicago, Ill.
REpublic 7-8600—7-8601
Air Conditioned koplyčia -:- Automobiliams vieta

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse, gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

JONAS BUDRIKAS

Jaukus lietuviškas restoranas ir valgykla, biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta. Erdvi salė įvairiems parengimams.

1442 SO. 49-TH CT., CICERO 50, ILL.
TEL. TOwnhall 3-9472

MARGUTIS

SENIAUSIAS IR GAUSIAI ILIUSTRUOTAS LIETUVIŠKOS MINTIES ŽURNALAS
MARGUTIS įsteigtas komp. **A. Vanagaičio**
Prenumeratos kaina metams $3.00
Susipažinimui siunčiamas dovanai
6755 S. Western Ave., Chicago 36, Ill.

Antanas M. Phillips

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
3307 S. Lituanica Ave., Chicago, Ill.
Tel. YAards 7-3401

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas Grovehill 6-0142
1410 SO. 50th AVE., CICERO, ILL.
Telefonas TownHall 3-2109
KOPLYCIOS VISOSE MIESTO DALYSE

ANTHONY B. PETKUS

LIETUVIŲ AUDITORIJA

Populiariausia Chicagos lietuvių parengimų ir užeigos vieta, administruojama: J. Akelio, ir J. Malioriaus. Čia yra didžioji salė koncertams - baliams ir dvi mažesnės salės susirinkimams, šeimyniniams ir kt. parengimams. Viena mažųjų svetainių naujai išdekoruota lietuviškam stiliuje dail. Vl. Vijeikio. Čia šeštadieniais ir sekmadieniais prie jaukios muzikos galima puikiai praleisti vakarus pas savuosius.

3133 SO. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. **Telefonas: VIctory 2-6172**